ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΣΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ

«Το κερί το οποίο ανάψαμε σήμερα δεν σβήνει...»

01

02

03

01. Εσπερινός στη Σινασό, την αποκαλούμενη και «Διαμάντι της Ανατολής».
02. Ο Ιερός Ναός του Τιμίου Σταυρού στην Τζαλέλα, χαρακτηριστικό δείγμα της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής μετά το Ταν;μιτ.
03. Στα κυριά της Καππαδοκίας θαρρείς πως το ρολόι του χρόνου έχει σταματήσει στο 1924, τη χρονιά της ανταλλαγής των πληθυσμών

«Να δεις που δίπλα μου θα καθίσουν Έλληνες», μονολογεί με διαθυμία ο μεσήλικας Τούρκος που ήδη έχει καταλάβει τη θέση του στο αεροπλάνο της επιστροφής μας από την Καισάρεια προς την Πόλη. «Ήλιε δεν είμαστε φίλοι», τον ρωτώ στα τουρκικά αιφνιδιάζοντάς τον. Τα κάνει προς στιγμήν και προσπαθεί να δικαιολογηθεί... Επιστρέφουμε από το ετήσιο προσκύνημα του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. **Βαρθολομαίου** στην αγιοτόκο Καππαδοκία με τις υπόσκαφες εκκλησίες και τα μοναστήρια, όπου κανείς πρέπει να «εργασηρίσει», όπως γράφει ο **Γιώργος Σεφέρης**, για να μπορέσει να θαυμάσει τα έργα των χεριών του δημιουργού αλλά και των Ρωμιών κατοίκων της περιοχής, που έπειτα από κλιπτείες αναγκάστηκαν να ξεριζωθούν από τη γη της Ανατολής με την ανταλλαγή των πληθυσμών του 1924.

Φέτος συμπληρώνονται 90 χρόνια από τότε που η Καππαδοκία ορφάνεψε από Ρωμιούς και 14 χρόνια από την πρώτη Λειτουργία του Οικουμενικού Πατριάρχη, υπό τις βλασφημίες των «Γκρίζων Λύκων». Από εκείνη την πρώτη Λειτουργία άλλαξαν πολλά. Λίγο η προσοδοία του θρησκευτικού τουρισμού, λίγο η προσπάθεια της Τουρκίας να επιβεβαιώσει έμμορκτα την ανεκτικότητά της στην ανεξθρησκία, προσβάλοντας σε ένταξη στην Ε.Ε., τα πράγματα έχουν βελτιωθεί...

ΤΟΥ **ΜΑΞΙΜΟΥ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**, ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΛΑΡΙΣΑΣ ΤΗΣ Ν.Δ., ΠΡΟΗΝ ΥΠΟΥΡΓΟΥ, ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΗ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ «ΡΩΜΙΟΙ ΤΗΣ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ»

Αρνητικά στερεότυπα

Η καυτοπυρία, όμως, που καλλιεργείται επί σειρόν ετών με αρνητικά στερεότυπα για τους Έλληνες, από τη Δημόσια Εκπαίδευση μέχρι τα ΜΜΕ και την πλειονότητα όσων αρθρώνουν δημόσιο λόγο, δεν ξπεμονάται από τη μια μέρα στην άλλη. Είναι θετικό ότι φέτος στη Λειτουργία στην Τζαλέλα, τα άλλοτε ρωμαίικο Ευμορφοκώμιον, ήταν παρών και ο πρέσβης της Τουρκίας στην Ελλάδα **Κερίμ Ουράς**, με φιλοξενούμενούς του Έλληνες από το κώρο της πολιτικής, της οικονομίας και της επιστήμης.

Μόλιστα, στο επίσημο γεύμα που προσέφερε ο Σνοιάτης Αρκοντας του Πατριαρχείου **Γρηγόρης Χατζηλευθεριάδης**, ο πρέσβης εξέφρασε στον Οικουμενικό Πατριάρχη τη Λύπη του για τις ασκήμες με τα συνθήματα και τις ύβρεις στους τοίχους της εκκλησίας του Τιμίου Σταυρού της Τζαλέλας. Γεγονός είναι ότι οι άγιοί μας στην Καππαδοκία, στον Πόντο -όπως είδα με τα μάτια μου-, και φοβούμα σε όλη τη Μικρό Ασία, είναι... αόμματα. Με Λύπη, λοιπόν, διαπίστωσα ότι σε κάποιες περιπτώσεις ακόμη και Ρωμιοί έχουν χαράξει τα ονόματά τους σε τοίχους εκκλησιών. Στην κοιλάδα του Ζογανλί, αν και πληρώνεις εισιτήριο για την είσοδο, δεν υπάρκει κανείς φύλακας στις πετροκομμένες εκκλησίες για να δει αν οι επισκέπτες σέβονται τα μνημεία. Αν αναρωτηθείς, ωστόσο, ότι σε άλλες περιπτώσεις καταστράφηκαν από τις επίσημες Αρκές μνημεία, όπως τη δεκαετία του 1950, ο μεγαλοπρεπής καθεδρικός ναός του Αγίου Ιωάννου του Ρώσου, όπου φυλασσόταν το σκήνωμα του ομίου μέρα την ανταλλαγή, τότε πράγματι μπορείς να πεις ότι τα κειρότερα πέρασαν. Η μοαλλοδοξία και ο φανατισμός άλλων εποχών έχουν υποκωφήσει. Οι περισσότεροι Τούρκοι με τους οποίους μίλησ στα κυριά όπου εζήσαν Ρωμιοί είναι καλοπροαίρετοι. Αν και κάποιοι δυσκολεύομα να καταλάβω εν σε απαντήσεις τους δείνουν άγνοια ή θράσος.

Στο Ενοκά, το σημερινό Νεκκίλτες, δίπλα στο κυριό των παππούδων μου, η επιβλέπτισ εκκλησία που άλλοτε χρησιμοποιήθηκε ως κώρος ύρανσης καλών σήμερα έχει αφεθεί στη φθορά του χρόνου. Τη βρίσκουμε κλειστή. Ρωτούμε ένανι πλησιαίνο απόγονο μοκεσουλμάνων προσφύγων από την Καστοριά αν μπορούμε να βρούμε το κλειδί. Μας απαντά πως το έχει ο μουτζάρης που λείπει και ότι ίσως είμαστε πιο τυχεροί και η δεύτερη εκκλησία που είναι πιο πάνω είναι ανοικτή.

Στην πλατεία του κυριού ρωτώ ένα νεαρό που είναι η εκκλησία και μου απαντά πως δεν υπάρκει! Τελικά τη βρίσκουμε και αυτή μεσταβλωμένη σε κατάσταση ακουρεύ. Είναι παρήγορο, ωστόσο, ότι αλλού ανακαινίζονται εκκλησίες, όπως στη Σνασό ο Αγιος Νικόλαος ή στο Μιστί ο δεκάτρουλος ναός του Αγίου Βασιλείου.

Στο Ορτασιάρ ρωτώ τον παλαιοκίλλη αν ένει ρωμαίικα ενθυμήματα. Μου δείνει ένα μπακρένιο πιάτο με το όνομα του ιδιοκτήτη χαραγμένο επάνω. «Ποιος ξέρει αν είναι γνήσιο», του λέω, καθώς έκει σπηθεί ολόκληρη φάμπρικα στο Αντέρ -γνωστό για τον μπακλαβά του- παραγωγής κιβδηλών «αντικών». Προσπαθώντας να με πείσει μονολογεί «τι καλά που θα ήταν να μη φεύγατε οι Ρωμιοί από την Ανατολή».

Συγκλίμαι όταν ο ξεριζωμός παρουσιάζεται ως ακειοδελής μετανάστευση. Τα ίδιο που λένε κατόπιν εορτής και για τους Έλληνες που εκδιώκθηκαν από τη Πόλη με τα Σεπτεμβριανά του 1955 και τις απελάσεις του 1964. Δεν ξέρω αν κρύβουν άγνοια ή θράσος. Αλλά τι να πει κανείς όταν ακόμη και στην Αθήνα κάποιοι χαρακτηρίζουν «συνωστισμό» τη σφαγή της Σμύρνης. Αν δεν είχα ακούσει από την ίδια μου τη γιαγιά και σεβασμό, γνωρίζοντας την αφοσίωσή του στο ιερό έργο που επιτελεί, πιστός στο βαρύ καθήκον που του ανέθεσαν οι Εκκλησία και η Ιστορία. Σε μια εποχή που κινδυνεύουν με αφανισμό και οι τελευταίοι χριστιανοί της Ανατολής, ο «Αιθέντης των Ρωμιών Ορθοδόξων Χριστιανών» αγωνίζεται με σθένος και ελπίδα να ανταποκριθεί στη μαρκοτσιρία. Χάρη στις δικές του προσοκθείες ανακαινίζονται εκκλησιές στην Πόλη, ξαναλειτουργήσε Δημοτικό Σχολείο στην αγαπημένη του Ίμβρο και ετοιμάζεται και Γυμνάσιο, ενώ από το βήμα της εκκλησίας, καλωσορίζοντας τον διεθνούς φήμης Κωνσταντινουπολίτη καρδιοκιρουργό **Αυξένιο Καλογιά**, ο οποίος, διαπρέπει στη Γενεύη, αναφέρθηκε στη δημιουργία το επόμενο διόσταμο Ρωμαίικου Πανεπιστημίου στη Βασιλεύουσα, υπό την πρυτανεία του.

Φέτος συμπληρώνονται 90 χρόνια από τότε που η Καππαδοκία ορφάνεψε από Ρωμιούς και 14 χρόνια από την πρώτη Λειτουργία του Οικουμενικού Πατριάρχη, υπό τις βλασφημίες των «Γκρίζων Λύκων»

Χατζηλαρία -που με συγκίνησε ιδιαίτερα ενθυμούμενος να τη μνημονεύει ο Οικουμενικός Πατριάρχης στη Λειτουργία- τις αφηγήσεις για τη σφαγή του παππού **Παντελή** στη Σμύρνη, μπορεί και εγώ να είχα αμφιβολίες με τέτοια συστηματική αλλοίωση της Ιστορίας.

Με το «ακωνία η μνήμη» του Οικουμενικού Πατριάρχη για τους «ερρινικώς και μαρτυρικώς τελειωθέντες» γίνεται η απόλυση της Λειτουργίας στην εκκλησία του Τιμίου Σταυρού - ένα από τα χαρακτηριστικά δείγματα εκκλησιαστικής αρκιτεκτονικής μετά το Ταν;μιτ, τις μεταρυθμίσεις της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας του 1839 και του 1856, που επέτρεψαν την ανέγερση μεγαλοπρεπών χριστιανικών ναών των ορθοδόξων της Μικρός Ασίας, που ήταν υπό την προστασία της ομόδοξης Ρωσίας.

Εκ μέρους της Βουλής των Ελλήνων, σε ανάμπιση του φετινού προσκυνήματος στην Καππαδοκία, προσέφερο στον Οικουμενικό Πατριάρχη ένα μικρό αντίγραφο πίνακα που απεκονίζει ένα ακινθίβο δένδρο ελιάς, σύμβολο της ειρήνης για την οποία υνιθεμερόν προσεύκεται και εργάζεται. Προσφωνώντας τον νιώθω δέος και ντροπή, γνωρίζοντας την αφοσίωσή του στο ιερό έργο που επιτελεί, πιστός στο βαρύ καθήκον που του ανέθεσαν η Εκκλησία και η Ιστορία. Σε μια εποχή που κινδυνεύουν με αφανισμό και οι τελευταίοι χριστιανοί της Ανατολής, ο «Αιθέντης των Ρωμιών Ορθοδόξων Χριστιανών» αγωνίζεται με σθένος και ελπίδα να ανταποκριθεί στη μαρκοτσιρία. Χάρη στις δικές του προσοκθείες ανακαινίζονται εκκλησιές στην Πόλη, ξαναλειτουργήσε Δημοτικό Σχολείο στην αγαπημένη του Ίμβρο και ετοιμάζεται και Γυμνάσιο, ενώ από το βήμα της εκκλησίας, καλωσορίζοντας τον διεθνούς φήμης Κωνσταντινουπολίτη καρδιοκιρουργό **Αυξένιο Καλογιά**, ο οποίος, διαπρέπει στη Γενεύη, αναφέρθηκε στη δημιουργία το επόμενο διόσταμο Ρωμαίικου Πανεπιστημίου στη Βασιλεύουσα, υπό την πρυτανεία του.

Μήνυμα

Ανεβαίνοντας με τον Οικουμενικό Πατριάρχη το καλντερίμι της Τζαλέλας για την επιστροφή «εις τα ίδια», ηκούν ακόμη στα αφτιά μου οι λόγοι της αντικρύσνησής τοι: «Το κερί το οποίον ανάψαμε σήμερα δεν σβήνει, διότι τροφοδοτείται από την αγάπην όλων μας διά τον τόπον τούτον και την προσφορόν του εις το Γένος και εις την Εκκλησίαν. Δεν σβήνει, διότι θα το ανανεώνουμε διά των επισκέψεών μας και διά των προσοκθειών προς βελτίωσιν των σκέυεων μεταξύ των ανθρώπινων και των λαών. Δεν σβήνει, διότι το χρεαζόμεθα διά να φωτίζει την ζωήν μας και την πορείαν μας, και διά να μας υπενθυμίζει ότι μετά το βοθύτερον σκότος ο ήλιος ανατέλλει λαμπρότερος και φωτεινότερος, και μετά τον Σταυρόν ακολουθεί πάντοτε η Ανάστασις». ■